

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
E. SHARPSTON,
predstavljeni 5. julija 2018¹

Zadeva C-305/17

FENS spol. s r.o.

proti

Slovenská republika – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Okresný súd Bratislava II (okrajno sodišče v Bratislavi II, Slovaška))

„Prosti pretok blaga – Carine pri izvozu – Dajatve z enakim učinkom kot carine – Notranji davki –
Dajatve za omrežne storitve za prenos električne energije“

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na enega od stebrov notranjega trga, to je prosti pretok blaga. Predložena vprašanja zadevajo samo bistvo notranje in zunanje razsežnosti tega prostega pretoka – carinsko unijo. Ta zadeva je posebej zanimiva zato, ker je z njo Sodišču ponujena priložnost, da v posebnem okviru trga z električno energijo znova preuči klasična elementa notranjega trga, in sicer dajatve z enakim učinkom kot carine in pravila v zvezi z notranjimi davki.

Pravni okvir

Pogodba o delovanju Evropske unije

2. Člen 28(1) PDEU določa, da „Unija vključuje carinsko unijo, ki zajema vso blagovno menjavo in med državami članicami prepoveduje carine pri uvozu in izvozu ter vse dajatve z enakim učinkom, poleg tega pa uvaja skupno carinsko tarifo v odnosih s tretjimi državami“.

3. Člen 30 PDEU določa, da so „[c]arine pri uvozu in izvozu ter vse dajatve z enakim učinkom [...] med državami članicami prepovedane. Ta prepoved se uporablja tudi za carine fiskalne narave.“

4. V skladu s členom 110 PDEU „[n]obena država članica ne uvaja, neposredno ali posredno, kakršnih koli notranjih davkov na izdelke drugih držav članic, ki bi bili višji od davkov, uvedenih neposredno ali posredno na enakovrstne domače izdelke“.

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

Direktiva 2003/54

5. Direktiva 2003/54 je določala skupna pravila za proizvodnjo, prenos, distribucijo in dobavo električne energije.²

6. Člen 2(3) je določal, da prenos pomeni „transport električne energije na zelo visokonapetostnem in visokonapetostnem povezanem omrežju z namenom dostave električne energije končnim odjemalcem ali distributerjem, vendar ne vključuje dobave“.

7. Člen 9(c) je določal, da so upravljavci prenosnega omrežja odgovorni „za zagotovitev varnega, zanesljivega in učinkovitega elektroenergetskega sistema“. V tem okviru so morala biti „[p]ravila, ki jih upravljavci prenosnega omrežja sprejmejo za izravnavo v elektroenergetskem sistemu, skupaj s pravili za zaračunavanje uporabnikom omrežja za povzročanje energetskega neravnotežja, [...] objektivna, pregledna in nediskriminatorna“.³

Direktiva 2005/89

8. Direktiva 2005/89 določa ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo, da se zagotovijo pravilno delovanje notranjega trga z električno energijo, ustrezna raven proizvodne zmogljivosti, ustrezno ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem ter ustrezna raven medomrežnih povezav med državami članicami za razvoj notranjega trga. Direktiva določa tudi okvir, v katerem države članice opredelijo pregledne, stabilne in nediskriminatorne politike za zanesljivost oskrbe z električno energijo, združljive z zahtevami konkurenčnega notranjega trga z električno energijo.⁴

9. V skladu s členom 5 te direktive države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za vzdrževanje ravnotežja med povpraševanjem po električni energiji in razpoložljivimi proizvodnimi zmogljivostmi.

Nacionalna zakonodaja

10. Člen 12(9) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (uredba vlade Slovaške republiky št. 317/2007 o pravilih delovanja trga električne energije, v nadaljevanju: uredba o električni energiji), ki je veljala v času dejanskega stanja, je določala, da mora izvoznik ob izvozu električne energije plačati dajatev za omrežne storitve, če ne dokaže, da je bila izvožena električna energija predhodno uvožena na tisto, kar je bilo v zakonodaji poimenovano „določeno ozemlje“.⁵

Dejansko stanje, postopek in predložena vprašanja

11. Družba FENS spol. S.r.o., zdajšnja tožeča stranka v postopku v glavni stvari, je v tem postopku pravna naslednica prvotne tožeče stranke, družbe Korlea Invest a.s. (v nadaljevanju: družba Korlea).

² Člen 1 Direktive 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 211). Ta direktiva je bila s 3. marcem 2011 razveljavljena z Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo (UL 2009, L 211, str. 55).

³ Člen 11(7).

⁴ Člen 1 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/89/ES z dne 18. januarja 2006 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo (UL 2006, L 33, str. 22).

⁵ To pomeni na ozemlje Slovaške republike, na katerem mora upravljavec prenosnega sistema ali upravljavec distribucijskega sistema zagotoviti prenos ali distribucijo električne energije (člen 2(a) Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon št. 251/2012 o energetiki, s katerim se spreminjajo in dopolnjujejo nekateri zakoni)).

12. Družba Korlea je imela dovoljenje za delovanje v slovaškem sektorju električne energije kot dobaviteljica, njene dejavnosti pa so vključevale nakup električne energije, trgovanje z njo in njen izvoz. V tem okviru je z družbo Slovenské elektrárne, a.s. (slovaška družba, ki deluje v sektorju proizvodnje električne energije) sklenila okvirno pogodbo o prodaji in nakupu električne energije z učinkom od 15. avgusta 2006 ter posamične pogodbe o dobavi. Družba Korlea je 16. januarja 2008 sklenila pogodbo o prenosu z družbo Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (slovaška družba, ki skrbi za nacionalno omrežje za prenos električne energije), in sicer za prenos električne energije po daljnovodih ter upravljanje in zagotavljanje storitev prenosa. V pogodbi o prenosu je bilo določeno, da bo družba Korlea plačala znesek v obliki dajatve za zagotavljanje omrežnih storitev za izvoz električne energije, izračunan v skladu s členom 12(9) uredbe o električni energiji, razen če bo dokazala, da je bila izvožena električna energija najprej uvožena na Slovaško.

13. Družba Korlea je družbi za prenos iz naslova dajatve za omrežne storitve za izvoz električne energije za obdobje od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2008 plačala 6.815.853,415 EUR. Znesek je bil izračunan na podlagi odločbe z dne 4. decembra 2007, ki jo je izdal Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (regulativni urad za energetiko, v nadaljevanju: ÚRSO), tožena stranka v postopku v glavni stvari skupaj s Slovaško republiko.

14. Družba Korlea je z dopisom z dne 13. oktobra 2008 od družbe za prenos in pristojnega organa zahtevala, naj ustavita pobiranje dajatev in ji vrneta že plačane zneske. Družba za prenos je z dopisom z dne 30. oktobra 2008 ta zahtevek zavrnila.

15. Družba Korlea je zoper ÚRSO vložila odškodninsko tožbo. Trdila je, da je dajatev za zagotavljanje omrežnih storitev dajatev z enakim učinkom kot carina. Ta dajatev se je pobirala izključno od električne energije, proizvedene na Slovaškem, ki se je izvažala, ne pa tudi od električne energije, ki je bila pred tem uvožena na Slovaško in nato ponovno izvožena. ÚRSO je trdil, da je bila zadevna dajatev začasna in da je bila namenjena zagotavljanju operativne varnosti, zanesljivosti in stabilnosti slovaškega energetskega omrežja.

16. Tožba je bila zavrnjena s sodbo z dne 4. februarja 2011. Družba Korlea se je pritožila pri Krajský súd (okrožno sodišče, Slovaška), ki je sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo v razsojanje Okresný súd Bratislava II (okrajno sodišče v Bratislavi II, Slovaška, v nadaljevanju: predložitveno sodišče).

17. V teh okoliščinah želi predložitveno sodišče preveriti, ali je člen 12(9) uredbe o električni energiji združljiv s členoma 28 in 30 PDEU. Zato v predhodno odločanje predlaga ta vprašanja:

- „1. Ali je treba člen 30 PDEU razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 12(9) [uredbe o električni energiji], ki uvaža posebno denarno dajatev za izvoz električne energije z ozemlja Slovaške republike, pri čemer ne razlikuje, ali se električna energija s slovaškega ozemlja izvaža v države članice Evropske unije ali v tretje države, razen če izvoznik električne energije dokaže, da je bila izvožena električna energija uvožena na ozemlje Slovaške republike, to je denarno dajatev, ki se zaračunava izključno za električno energijo, ki je bila proizvedena na ozemlju Slovaške republike in izvožena od tam?
2. Ali denarna dajatev, kot je ta, uvedena z določbo člena 12(9) uredbe o električni energiji, torej dajatev, ki se brez razlikovanja med izvozom v tretje države in izvozom v države članice Evropske unije zaračunava izključno za električno energijo, ki je bila proizvedena v Slovaški republici in hkrati izvožena z ozemlja Slovaške republike, pomeni dajatev z enakim učinkom kot carina v smislu člena 28(1) PDEU?
3. Ali je nacionalna določba, kot je ta iz člena 12(9) uredbe o električni energiji, združljiva z načelom prostega pretoka blaga iz člena 28 PDEU?“

18. Pisna stališča so predložile družba FENS, nizozemska in slovaška vlada ter Evropska komisija. Družba FENS in Komisija sta ustno predstavili stališča na obravnavi 19. aprila 2018.

Presoja

Uvodne ugotovitve

Električna energija kot „blago“

19. Da se lahko za zadevni izdelek uporabljajo določbe PDEU o prostem pretoku blaga, mora spadati v kategorijo „blago“. Sodišče je „blago“ opredelilo kot „izdelke, ki se lahko ocenijo v denarju in ki so lahko kot taki predmet poslovnih transakcij“.⁶

20. Sodišče je že priznalo, da električna energija kljub svoji neopredmeteni naravi predstavlja „blago“ v smislu PDEU.⁷ Torej se zanjo uporabljajo pravila iz Pogodbe v zvezi s prostim pretokom blaga in carinsko unijo.

21. Sodišče je prav tako že odločilo, da dajatev, ki se ne obračuna od izdelka, ampak od potrebne dejavnosti, povezane z njim (kot so v obravnavani zadevi omrežne storitve), lahko spada na področje uporabe določb o prostem pretoku blaga. Kadar se dajatev izračuna na podlagi števila prenesenih kilovatnih ur, ne pa na podlagi razdalje prenosa električne energije ali na podlagi katerega koli drugega merila, neposredno povezanega s prenosom, jo je treba obravnavati, kot da je naložena na sam izdelek.⁸

Pravo, ki se uporablja

22. To, da je nacionalno sodišče predlog za sprejetje predhodne odločbe formalno oblikovalo tako, da se je sklicevalo na nekatere določbe prava Unije, ni ovira za to, da Sodišče nacionalnemu sodišču ne bi predložilo vseh elementov razlage, ki bi lahko bili koristni pri sojenju o zadevi, o kateri odloča, ne glede na to, ali jih je nacionalno sodišče v vprašanjih navedlo. Glede na to mora Sodišče iz vseh elementov, ki jih je predložilo nacionalno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, izluščiti elemente prava Unije, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora.⁹

23. V obravnavani zadevi iz predložitvene odločbe izhaja, da družba FENS s tožbo iz postopka v glavni stvari v bistvu zahteva odškodnino za škodo, za katero družba Korlea trdi, da jo je utrpela, ker je plačala dajatev za zagotavljanje omrežnih storitev za izvoz električne energije. Predložitveno sodišče se osredotoča na združljivost določb uredbe o električni energiji, s katerimi je bila uvedena dajatev, s členoma 28 in 30 PDEU.¹⁰

24. Vendar je treba glede na predmet spora iz postopka v glavni stvari preučiti, ali bi bilo mogoče upoštevati še druge določbe primarnega ali sekundarnega prava, in sicer člen 110 PDEU ter direktivi 2003/54 in 2005/89.

⁶ Sodba z dne 10. decembra 1968, Komisija/Italija (7/68, EU:C:1968:51, str. 428).

⁷ Glej med drugim sodbo z dne 27. aprila 1994, Almelo (C-393/92, EU:C:1994:171, točka 28).

⁸ Glej v tem smislu sodbo z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413, točki 43 in 44 ter navedena sodna praksa).

⁹ Glej na primer sodbo z dne 29. septembra 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, točka 43).

¹⁰ V času dejanskega stanja PDEU še ni začela veljati. Ker pa se vsebina zadevnih določb ni spremenila, se bom zaradi preprostejšega sklicevanja sklicevala na določbe PDEU, ne pa na določbe Pogodbe ES.

25. V zvezi s tem nizozemska vlada trdi, da zadevna dajatev spada na področje uporabe člena 11(7) Direktive 2003/54, ki omogoča sprejetje dajatev za uravnoteženje prenosnega omrežja. Njeno združljivost s pravom Unije bi bilo torej treba preučiti ob upoštevanju te direktive, ne pa primarne zakonodaje Unije.

26. Sodišče je ugotovilo, da je treba vsak nacionalni ukrep na področju, ki je predmet izčrpne harmonizacije na ravni Unije, presojati glede na določbe harmonizacijskega ukrepa, in ne glede na določbe primarnega prava.¹¹ Kar zadeva prosti pretok blaga, je bilo v sodni praksi to načelo priznано v zvezi s členi od 34 do 36 PDEU, ki se nanašajo na količinske omejitve pri uvozu in izvozu med državami članicami.¹² Če ima torej nizozemska vlada prav, potem iz sodne prakse Sodišča izhaja, da bi se bilo treba osredotočiti na določbe Direktive 2003/54, ne pa na določbe o prostem pretoku blaga.

27. Vendar je neposredna težava dejstvo, da predložitveno sodišče Sodišču ni predložilo potrebnih podatkov v zvezi s tem, ali se ukrepi, s katerimi je naložena zadevna dajatev, nanašajo na posebno določbo Direktive 2003/54. Če je tako, je Sodišče pristojno za razlago Direktive 2003/54, da bi tako opredelilo, ali je harmonizacija, določena z njo, izčrpna in preprečuje preučitev, ali je obravnavana nacionalna zakonodaja prepovedana s členoma 28 in 30 PDEU.

28. Za tako presojo Sodišče preuči okvir, v katerem je bil zakonski akt o harmonizaciji sprejet, njegovo naravo, cilje, zastavljene z njim, in njegovo vsebino.¹³

29. Izoblikovanje notranjega trga z električno energijo je proces, ki še traja. Direktiva 2003/54, ki se je uporabljala v času dejanskega stanja, je bila druga faza v tej smeri, saj je bil z njo razveljavljen prvi pravni akt, sprejet na tem področju, to je Direktiva 96/92¹⁴. Direktiva 2003/54 je bila sprejeta zato, da bi se zagotovili enaki pogoji za vse udeležence na trgu.¹⁵ Vendar z njo postopek izoblikovanja notranjega trga z električno energijo ni bil dokončan in je bila z Direktivo 2009/72 razveljavljena.¹⁶ Ta direktiva bo v nadaljevanju prav tako nadomeščena, in sicer s ciljem, kot navaja Komisija, „prilagoditi sedanja tržna pravila novim tržnim razmeram, tako da se omogoči prosti pretok električne energije tja, kjer je najbolj potrebna, kadar je najbolj potrebna, in sicer prek neizkrivljenih cenovnih signalov“.¹⁷

30. Torej je okvir, v katerem je bila Direktiva 2003/54 sprejeta, okvir trajajočega procesa harmonizacije, ki še ni dokončan, ne pa okvir izčrpne harmonizacije.

11 Sodba z dne 1. julija 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, točka 57 in navedena sodna praksa).

12 Glej med drugim sodbo z dne 1. julija 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, točka 57 in naslednje ter navedena sodna praksa), in z dne 11. decembra 2003, Deutscher Apothekerverband (C-322/01, EU:C:2003:664, točki 64 in 65 ter navedena sodna praksa).

13 Glej v tem smislu sodbo z dne 13. decembra 2001, DaimlerChrysler (C-324/99, EU:C:2001:682, točka 42).

14 Direktiva 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo (UL 1997, L 27, str. 20).

15 Mnenje Komisije v skladu s točko (c) tretjega pododstavka člena 251(2) Pogodbe ES o spremembah, ki jih je predlagal Evropski parlament glede skupnega stališča Sveta o predlogu Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES, s katerimi se spreminja predlog Komisije v skladu s členom 250(2) Pogodbe ES (23. julij 2003, COM(2003) 429 final).

16 Uvodni izjavi 2 in 4 Direktive 2009/72.

17 Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (prenovitev) (30. november 2016, COM(2016) 864 final, str. 4).

31. Poleg tega menim, da je pravna narava direktiv (kot instrumenta harmonizacije, ki na podlagi člena 288 PDEU državam članicam prepušča izbiro oblike in metod za uresničitev zahtevanega cilja) v nasprotju z ugotovitvijo, da je namen teh direktiv izčrpna harmonizacija trga z električno energijo.¹⁸ V zvezi z Direktivo 2003/54 je ta pristop podkrepjen z njeno pravno podlago, in sicer členi Pogodbe v zvezi s svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev v povezavi z zdajšnjim členom 114 PDEU, ki se nanaša na približevanje zakonodaje. Na obravnavi je Komisija tudi menila, da je harmonizacija, dosežena z navedeno direktivo, delna.

32. Dalje, kar zadeva cilje in vsebino Direktive 2003/54, so s tem aktom določena skupna pravila za proizvodnjo, prenos in dobavo električne energije.¹⁹

33. Tako Direktiva 2003/54 določa, da države članice imenujejo upravljavce prenosnega omrežja, ki lahko sprejmejo objektivna, pregledna in nediskriminatorna pravila za izravnavo v elektroenergetskem sistemu, skupaj s pravili za zaračunavanje uporabnikom omrežja za povzročanje energetskega neravnotežja. Pravila in tarife za zagotavljanje teh storitev morajo biti določeni nediskriminatorno z upoštevanjem stroškov in jih je treba objaviti.²⁰ Regulatorni organi, ki jih imenujejo države članice, so pristojni za to, da pred začetkom njihove veljavnosti določijo ali potrdijo vsaj metodologije za izračun ali določijo tarife za prenos.²¹

34. Kar zadeva cilj Direktive in njeno vsebino, sta ta po mojem mnenju blizu tistega, kar bi lahko obravnavali kot popolno harmonizacijo. Vendar imajo v zvezi s tarifami za prenos pristojni organi polje prostega preudarka. Torej menim, da harmonizacija na podlagi teh določb ni bila dovolj popolna, da bi preprečevala preučitev, ali je zakonodaja, kot je ta iz postopka v glavni stvari, združljiva s členoma 28 in 30 PDEU.

35. Na to kaže tudi sodna praksa. Tako je Sodišče razložilo določbe Direktive 2003/54 skupaj z določbami o prostem pretoku blaga, da bi tako presodilo združljivost nacionalnih ukrepov o brezplačni distribuciji zelene električne energije.²² Iz tega sledi, da Sodišče v tem okviru *ni* menilo, da je harmonizacija na podlagi Direktive 2003/54 izčrpna.²³

36. Torej menim, da harmonizacija na podlagi Direktive 2003/54 ni takšna, da bi preprečevala preučitev, ali je zakonodaja, kot je ta iz obravnavane zadeve, združljiva z določbami primarne zakonodaje, še zlasti s členoma 28 in 30 PDEU. Temeljni pomen teh določb je tako velik, da je bil namen Pogodbe onemogočiti kakršno koli možnost, da se ne bi izvajale, tako da se prepreči, da bi se jim izogibali prek carinskih in davčnih ukrepov.²⁴

37. Menim, da enako velja za Direktivo 2005/89, na katero se je sklicevala slovaška vlada za to, da bi utemeljila zadevno dajatev kot ukrep, sprejet za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo.

38. Direktiva 2005/89 je bila sprejeta v enakem okviru kot Direktiva 2003/54 in ima enako pravno naravo (glej točke od 29 do 31 zgoraj ter uvodni izjavi 1 in 3 Direktive 2005/89).

18 Vendar ne napeljujem na to, da harmonizacija na podlagi direktive nikoli ne more biti taka, da preprečuje preučitev vprašanja, ali je nacionalna zakonodaja, ki spada na področje uporabe te direktive, združljiva s primarno zakonodajo. To bi bilo v nasprotju s pristopom Sodišča v sodbi z dne 12. oktobra 1993, Vanacker in Lesage (C-37/92, EU:C:1993:836).

19 Člen 1.

20 Člen 11(7).

21 Člen 23(2).

22 Sodba z dne 29. septembra 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, točka 119).

23 V zadevi v zvezi z Direktivo 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL 2009, L 140, str. 16), s katero je določen skupni okvir za spodbujanje energije iz obnovljivih virov, je Sodišče podobno odločilo, da s to direktivo ni bila uvedena harmonizacija take narave, da bi preprečevala preučitev, ali je nacionalna zakonodaja, s katero se lahko ovira uvoz zelene električne energije iz drugih držav članic, združljiva s členom 34 PDEU. Glej sodbo z dne 1. julija 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, točke od 56 do 64).

24 V zvezi s ključno vlogo teh določb glej sodbo z dne 1. julija 1969, Komisija/Italija (24/68, EU:C:1969:29, točki 4 in 5).

39. Namen Direktive 2005/89 je zagotoviti stabilen okvir za resnično delujoč in povezan trg z električno energijo, na katerem se izoblikujejo pravilne spodbude za udeležence na njem, da se zagotovijo oskrba in naložbe.²⁵ Torej ta direktiva določa okvir, v katerem države članice opredelijo pregledne, stabilne in nediskriminatorne politike za zanesljivost oskrbe z električno energijo, združljive z zahtevami konkurenčnega notranjega trga z električno energijo.²⁶ Člen 5, na katerega se sklicuje slovaška vlada, se nanaša na to, da države članice sprejmejo „ustrezne ukrepe“. Zdi se, da države članice v tem okviru ohranjajo nekaj diskrecijske pravice in da torej harmonizacija ni popolna.

40. Torej ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, navedene v točkah 35 in 36 zgoraj, menim, da harmonizacija na podlagi Direktive 2005/89 ni takšna, da bi preprečevala preučitev, ali je zakonodaja, kot je tista iz obravnavane zadeve, združljiva z določbami primarne zakonodaje, še zlasti s členoma 28 in 30 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

41. Predložitveno sodišče želi s svojimi tremi vprašanji, ki jih je najbolje obravnavati skupaj, v bistvu preveriti, ali je dajatev, kot je ta, naložena za zagotavljanje omrežnih storitev za izvoz električne energije, uvedena s členom 12(9) uredbe o električni energiji, dajatev z enakim učinkom kot carina in je torej na podlagi določb v zvezi s prostim pretokom blaga, natančneje členov 28 in 30 PDEU, prepovedana.

42. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da se dajatev iz postopka v glavni stvari pobira ne glede na to, ali se električna energija izvaža v druge države članice ali v tretje države.

Uporaba členov 28 in 30 PDEU za dajatve na izvoz v tretje države

43. Člen 28(1) PDEU določa temeljna načela v zvezi s prostim pretokom blaga in carinsko unijo v notranji in zunanji razsežnosti. Člen 30 PDEU se nanaša na notranje vidike carinske unije, to je prepoved carin pri uvozu in izvozu ter vseh dajatev z enakim učinkom kot carine med državami članicami.²⁷

44. Ali dejstva iz postopka v glavni stvari v celoti spadajo na področje uporabe členov 28(1) in 30 PDEU? Za zadevno dajatev v delu, v katerem se nanaša na električno energijo, namenjeno za izvoz v druge države članice, se lahko uporablja člen 30. Kar zadeva trgovino s tretjimi državami, PDEU ne vsebuje nobene posebne določbe, podobne tistim, ki prepovedujejo dajatve z enakim učinkom kot carine v trgovini med državami članicami. Tako se postavlja vprašanje, ali so take dajatve z enakim učinkom prepovedane tudi v trgovini s tretjimi državami.

45. Sodišče je ob sklicevanju na člen 9 Pogodbe EGS (zdaj člen 28 PDEU) in skupno trgovinsko politiko odločilo, da bi bila resno ogrožena enotnost tako carinskega območja Unije kot tudi skupne trgovinske politike, če bi bilo državam članicam dovoljeno, da enostransko naložijo dajatve z enakim učinkom kot carine na *uvoz* iz tretjih držav.²⁸

46. Menim, da se ta ugotovitev logično uporablja tudi za dajatve z enakim učinkom kot carine na *izvoz* v tretje države.

²⁵ Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/89/ES o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo (SEC(2003) 1368) (10. december 2003, COM(2003) 740 final, str. 2).

²⁶ Člen 1(2).

²⁷ S sodno prakso je bil prepovedim, določenim z obema navedenima določbama, priznan neposredni učinek. Glej v zvezi s tem sodbo z dne 17. decembra 1970, SACE (33/70, EU:C:1970:118, točka 10), v kateri je Sodišče navedlo, da po izteku prehodnega obdobja (1. julija 1968) prepoved iz členov 9 in 13 Pogodbe EGS (zdaj člena 28 in 30 PDEU) že po naravi ustvari neposredni učinek.

²⁸ Sodba z dne 5. oktobra 1995, Aprile (C-125/94, EU:C:1995:309, točka 34).

47. V skladu s členom 207 PDEU mora skupna trgovinska politika temeljiti na enotnih načelih, med drugim posebej glede izvozne politike. V Carinskem zakoniku Skupnosti so uvozne in izvozne dajatve povsem enako opredeljene kot dajatve, ki vključujejo carine in dajatve z enakim učinkom kot carine ter se plačujejo pri uvozu in izvozu blaga.²⁹ V skladu s členom 161(1) in (2) tega zakonika izvozni postopek omogoča, da blago Unije zapusti carinsko območje Unije in da izvoz med drugim zajema uporabo izvoznih dajatev (če je to primerno).

48. Poleg tega je Sodišče v čisto prvem mnenju, ki ga je izdalo na podlagi (zdaj) člena 218(11) PDEU, navedlo, da izvozna politika spada na področje uporabe pristojnosti (tedanje) Skupnosti.³⁰ Tako razmišljanje je skladno z ustrojem carinske unije, vzpostavljene z Rimsko pogodbo. S Pogodbama je Evropski uniji in njenim institucijam zaupana naloga obrambe trgovinskih interesov Evropske unije navzven. Če bi državam članicam omogočili, da vzporedno z delovanjem Evropske unije vodijo lastno trgovinsko politiko z zunanjim svetom (in dejansko v tem okviru uresničujejo lastne interese), bi to jasno lahko ogrozilo navedeno bistveno funkcijo.³¹ Danes so s členom 3(1)(a) in (e) PDEU izrecno potrjene izključne pristojnosti Evropske unije v zvezi s carinsko unijo in skupno trgovinsko politiko.

49. Iz tega sledi, da države članice pri izvozu v tretje države ne smejo enostransko uvesti dajatev z enakim učinkom kot izvozne dajatve. Če bo dajatev iz postopka v glavni stvari uvrščena med take dajatve, bo torej prepovedana ne glede na to, ali se nanaša na izvoz v države članice ali tretje države.³²

Uvrstitev med dajatve z enakim učinkom kot carine

50. Namen Pogodbe je pravilu v zvezi z odpravo carin in dajatev z enakim učinkom zagotoviti splošno področje uporabe in učinek, da bi se tako ne le odpravila zaščitna narava teh dajatev, ampak tudi zagotovil prosti pretok blaga. Prepoved carin je bila razširjena na dajatve z enakim učinkom, da bi se tako dopolnila prepoved ovir za trgovino, ustvarjenih s takimi dajatvami, s povečanjem njene učinkovitosti. Pojem „dajatve z enakim učinkom kot carine“ v primarni zakonodaji ni opredeljen, je bil pa že v zgodnjem obdobju evropskega povezovanja razložen v sodni praksi kot (i) kakršno koli denarno breme, tudi če je še tako majhno, ne glede na njegovo poimenovanje oziroma način uporabe, (ii) ki je enostransko naloženo na domače ali tuje blago (iii) zaradi prehoda meje. Pri tem ni pomembno, ali je dajatev naložena v korist države ali ne oziroma ali učinkuje diskriminatorno ali zaščitno.³³

51. V obravnavani zadevi je treba pojasniti tretji vidik opredelitve „dajatev z enakim učinkom kot carine“, in sicer obstoj dajatev, naložene zaradi prehoda blaga čez mejo.

²⁹ Člen 4(10) in (11) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307), nazadnje spremenjene z Uredbo Sveta (ES) št. 1791/2006 z dne 20. novembra 2006 o prilagoditvi nekaterih uredb ter odločb in sklepov na področjih prostega pretoka blaga, prostega gibanja oseb, prava družb, politike konkurence, kmetijstva (vključno z veterinarsko in fitosanitarno zakonodajo), prometne politike, obdavčitve, statistike, energetike, okolja, sodelovanja na področjih pravosodja in notranjih zadev, carinske unije, zunanjih odnosov, skupne zunanje in varnostne politike ter institucij zaradi pristopa Bolgarije in Romunije (UL 2006, L 363, str. 1). Ta uredba je bil razveljavljena z Uredbo (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik) (UL 2008, L 145, str. 1), ki se delno uporablja od 24. junija 2008. V tem času člen 4(15) in (16), v katerem so opredeljene uvozne in izvozne dajatve, ter večina določb v zvezi z izvozom s carinskega območja še niso začeli veljati (člen 188(1) in (2) te uredbe). Ta uredba je bila v nadaljevanju razveljavljena z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1).

³⁰ Mnenje 1/75 (razumevanje standarda za lokalne izdatke s strani OECD) z dne 11. novembra 1975 (EU:C:1975:145, str. 1362).

³¹ Glej moje mnenje 2/15 (Sporazum o prosti trgovini s Singapurjem) (EU:C:2016:992, točka 96).

³² V tem primeru obstaja razlika med carinami in dajatvami z enakim učinkom na blago, ki se izvažajo v druge države članice, ter tistimi na blago, ki se izvažajo v tretje države in tako zapusti carinsko območje Evropske unije: za prve velja absolutna prepoved, ki se uporablja tako za države članice kot tudi za institucije Unije (člen 30 PDEU), medtem ko so druge prepovedane le za države članice, saj so v izključni pristojnosti Evropske unije.

³³ Glej v tem smislu sodbo z dne 1. julija 1969, Brachfeld and Chougol Diamond (2/69 in 3/69, EU:C:1969:30, str. 222). Opredelitev dajatev z enakim učinkom kot carine se odtlej ni spremenila. Glej med drugim sodbo z dne 1. marca 2018, Petrotel-Lukoil in Georgescu (C-76/17, EU:C:2018:139, točka 21 in navedena sodna praksa).

52. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da se zadevna dajatev pobira le od električne energije, ki je proizvedena na Slovaškem in nato izvožena. Za izvoženo električno energijo, ki ni bila proizvedena na Slovaškem, se ta dajatev ne obračunava. Predložitveno sodišče ne opredeljuje nobene enakovredne dajatve, ki bi se pobirala od električne energije, proizvedene in porabljene na Slovaškem. Torej je za ugotovitev, da je obdavčljivi dogodek prehod meje, dovolj dokazati, da se dajatev pobira le od električne energije, izvožene iz Slovaške, ne pa tudi od tiste, porabljene na Slovaškem.

53. Vendar je slovaška vlada v pisnih stališčih navedla, da uredba o električni energiji določa plačilo enake dajatve za električno energijo, ki jo na Slovaškem porabi končni potrošnik ali stranka ter (samo v nekaterih primerih) proizvajalec električne energije in upravljavec distribucijskega omrežja, ne glede na izvor električne energije (ali je bila proizvedena doma ali uvožena).³⁴

54. Ali je v takem primeru mogoče šteti, da je dogodek, zaradi katerega se ta dajatev obračuna, prehod meje?

55. Sodišče je odločilo, da za domačo dajatev, ki se obračunava sistematično in glede na enaka merila na izvoženo blago in blago, ki se ne izvaža, ne velja prepoved dajatev z enakim učinkom kot carine.³⁵ Kot merila je treba upoštevati to, ali se ob upoštevanju resničnega gospodarskega položaja transakcija, ki sproži dajatev za obe kategoriji blaga, ujema z vidika trgovinske faze, kategorije oseb, ki jih dajatev bremeni, metode njenega izračuna in končne uporabe dajatve.³⁶

56. Potrebne informacije za uporabo teh meril bo imelo nacionalno sodišče.

57. Vendar se na podlagi informacij, predloženih Sodišču, prej zdi, da se dajatev v primeru električne energije, porabljene na Slovaškem, in električne energije, ki se izvaža, ne pobira v trenutku, ki bi se ujemal z isto trgovinsko fazo, niti dajatev ne bremeni iste kategorije oseb. Iz člena 12 uredbe o električni energiji, kot ga je slovaška vlada predstavila Sodišču, izhaja, da za električno energijo, porabljeno na Slovaškem, dajatev plača končni potrošnik ali stranka,³⁷ medtem ko jo za izvoženo električno energijo plača izvoznik. Torej se v prvem primeru dajatev plačuje za potrošnjo električne energije in načeloma po tem, ko je že šla skozi različne faze, od prenosa do dobave in potrošnje. Nasprotno pa v primeru električne energije, ki se izvaža, dajatev bremeni izvoznika, pri čemer ta energija še ni bila niti porabljena niti ni zapustila prenosnega omrežja.

58. S tega vidika se obravnavana zadeva razlikuje od zadeve Nygård, v kateri je Sodišče menilo, da je bil dogodek, ki je sprožil dajatev na prašiče, vzrejene na Danskem in prodane za zakol na domačem trgu, ki jo je plačeval proizvajalec, ko so bili prašiči dostavljeni za zakol, ter dajatev na prašiče, ki so bili izvoženi živi in jo je plačeval izvoznik ne glede na to, ali je bil hkrati tudi proizvajalec, enak, to je da so živali zapustile tisto, kar je Sodišče poimenovalo „primarna nacionalna proizvodnja“.³⁸ V obravnavani zadevi se dajatev pobira od električne energije, porabljene na Slovaškem, ko doseže končnega potrošnika ali stranko, in od električne energije, ki se izvozi, preden je na voljo za končno potrošnjo.³⁹ Poleg tega je električna energija potrošno blago.⁴⁰ Če se dajatev na električno energijo pobere v trenutku potrošnje, to pomeni, da tega izdelka ni več na trgu. Nasprotno pa je izvožena električna energija še vedno na trgu in je lahko (in običajno tudi bo) predmet nadaljnjih transakcij.

34 Slovaška se v zvezi s tem sklicuje na člen 12, od (2) do (8), uredbe o električni energiji. Ne zdi se, da bi družba FENS to izpodbijala.

35 Glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točka 28).

36 Glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točke od 29 do 39).

37 V posebnih primerih zadevno dajatev plača upravljavec distribucije ali proizvajalec električne energije, in sicer za električno energijo, ki jo porabi v svojih prostorih za namene, ki niso proizvodnja električne energije.

38 Sodba z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točka 29).

39 Naj k temu dodam, da je Sodišče trditev družbe FENS, da bi se lahko za izvoženo električno energijo plačevala dvojna dajatev za storitve prenosnega omrežja, že zavrnilo v zvezi s položaji, v katerih pravo Unije ne vsebuje nikakršnih določb o prepovedi dvojnega plačila dajatev. Glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točki 37 in 38).

40 Čeprav zakon o ohranitvi energije določa, da se energija niti ne ustvari niti ne uniči, temveč se le prenaša iz ene oblike v drugo, električna energija, ko je porabljena, preneha obstajati na *trgu*, vsaj za namene obdavčenja.

59. Naj nadaljujem z metodo izračuna dajatve, ki je seveda določena z nacionalnim pravom. Iz spisa, predloženega Sodišču, je razvidno, da se dajatev izračuna na podlagi prenesenih megavatnih ur. Družba FENS v pisnih stališčih navaja, da je bil znesek dajatve na izvoženo električno energijo višji, medtem ko slovaška vlada to zanika. To mora preveriti nacionalno sodišče in preučiti, ali je obstajal objektivni razlog za kakršno koli razlikovanje.

60. Poleg tega iz spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da se stvarna in časovna uporaba dajatve razlikujeta za električno energijo, porabljeno na Slovaškem, in električno energijo, ki se izvozi. Tako se navedena dajatev pobira od vse električne energije, porabljene na Slovaškem, pa naj bo proizvedena doma ali uvožena, medtem ko se v primeru električne energije, ki se izvozi, pobira le od električne energije, proizvedene doma. Poleg tega se zdi dajatev na električno energijo, porabljeno na Slovaškem, stalna, medtem ko je bila dajatev na izvoženo električno energijo začasna, saj se je pobirala le od 1. januarja 2008 do 31. marca 2009.

61. Kar zadeva končno uporabo dajatve, slovaška vlada trdi, da je to prihodek upravljavca prenosnega omrežja in da je njen namen zagotavljati zanesljivost tega omrežja. Ta vlada meni, da navedene storitve enako koristijo električni energiji, ki se porabi doma, in električni energiji, ki se izvozi. Vendar se zdi tovrstna storitev po naravi stalna, pri čemer ni pojasnjeno, zakaj bi bilo treba naložiti začasno dajatev. Dalje, čeprav je končna uporaba dajatve element, ki ga je treba upoštevati pri opredelitvi obdavčljivega dogodka, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da so dajatve z enakim učinkom kot carine prepovedane ne glede na namen, za katerega so bile uvedene, in ne glede na namenskost prihodkov, pridobljenih z njimi.⁴¹

62. Tako menim, da je v obravnavani zadevi obdavčljivi dogodek dejstvo, da je električna energija prešla slovaško mejo. Dajatev iz obravnavane zadeve – ki se je pobirala od vse električne energije, porabljene na Slovaškem, ne glede na to, ali je bila proizvedena doma ali je bila uvožena, v primeru električne energije, ki se izvažja, vendar se je pobirala le kratek čas in le od električne energije, proizvedene doma – je dajatev z enakim učinkom kot carina.

63. V zvezi z morebitnimi utemeljitvami dajatev pri izvozu iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je prepoved iz člena 30 PDEU po naravi splošna in absolutna.⁴² S Pogodbo niso določena nobena odstopanja, Sodišče pa je odločilo, da iz jasnosti, gotovosti in neomejenega področja uporabe (zdaj) členov 28 in 30 PDEU izhaja, da prepoved carin pomeni bistveno pravilo in da mora biti torej kakršna koli izjema jasno določena.⁴³ Sodišče je zavrnilo možnost, da bi odstopanja od členov 34 in 35 PDEU, določena v členu 36 PDEU, po analogiji razširilo na carine in dajatve z enakim učinkom kot carine, pri čemer je poudarilo, da je treba izjeme od tako temeljnega pravila razlagati ozko.⁴⁴

64. Navedbe slovaške vlade, da je bila dajatev pri izvozu upravičena, ker se je pobirala v skladu s členom 5 Direktive 2005/89 in le od 1. januarja 2008 do 31. marca 2009, in sicer zaradi potrebe po zagotavljanju delovanja, stabilnosti in zanesljivosti omrežja zaradi pričakovanega upada proizvodnje, je treba torej zavrniti.⁴⁵ Poleg tega je bil učinek izpodbijanih ukrepov otežitev izvoza električne energije, ne da bi bila nujno zagotovljena uresničitev cilja, ki ga navaja slovaška vlada.⁴⁶

41 Glej v tem smislu sodbi z dne 21. junija 2007, Komisija/Italija (C-173/05, EU:C:2007:362, točka 42 in navedena sodna praksa), in z dne 9. septembra 2004, Carbonati Apuani (C-72/03, EU:C:2004:506, točka 31 in navedena sodna praksa).

42 Sodba z dne 21. septembra 2000, Michailidis (C-441/98 in C-442/98, EU:C:2000:479, točka 14 in navedena sodna praksa).

43 Glej v tem smislu sodbo z dne 14. decembra 1962, Komisija/Luksemburg in Belgija (2/62 in 3/62, EU:C:1962:45, str. 432).

44 Glej v tem smislu sodbo z dne 10. decembra 1968, Komisija/Italija (7/68, EU:C:1968:51, str. 430).

45 Slovaška vlada ni pojasnila, zakaj naj bi začasna dajatev, kot je tista iz postopka v glavni stvari, spadala na področje uporabe člena 5 te direktive, na podlagi katerega lahko države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za vzdrževanje ravnotežja med oskrbo z električno energijo in povpraševanjem po njej. V zvezi s tem je zgolj ponovila, da se dajatev nanaša na stabilnost sistema ter varnost in zanesljivost oskrbe.

46 Glej po analogiji sodbo z dne 10. decembra 1968, Komisija/Italija (7/68, EU:C:1968:51, str. 430).

65. Nizozemska vlada trdi, da je zadevna dajatev plačilo za storitev, in sicer za zagotavljanje stabilnosti in zanesljivosti slovaškega elektroenergetskega omrežja, zato ne spada na področje uporabe člena 30 PDEU.

66. Sodišče je priznalo, da dajatev, ki pomeni plačilo za storitev, dejansko opravljeno za gospodarski subjekt, v znesku, sorazmernem s to storitvijo, ni dajatev z enakim učinkom kot carina.⁴⁷ Vendar mora imeti za to, da se dajatev izključi s področja uporabe člena 30 PDEU, od opravljene storitve posamezni izvoznik posebno korist.⁴⁸ Korist v javnem interesu je po naravi presplošna in pretežno opredeljena, da bi dajatev lahko obravnavali kot plačilo za posebno korist, ki jo nekdo dejansko ima.⁴⁹

67. Slovaška vlada je ta vidik na kratko navedla v pisnih stališčih, v katerih je trdila, da so z zadevno dajatvijo zagotovljeni zanesljivost in delovanje prenosnega omrežja ter storitve, s katerimi se zagotavlja delovanje proizvodnih obratov. Ta vlada se ni udeležila obravnave in ni predložila dodatnih informacij.

68. Gradivo, ki ga ima na voljo Sodišče, ne zadostuje za presojo, ali je zadevna dajatev plačilo za storitve, od katerih ima posamezni izvoznik posebno korist. Dalje, trditev družbe FENS na obravnavi, da bi morala biti zadevna dajatev predmet DDV, kar bi običajno sicer lahko kazalo na to, da se ujema s plačilom za storitev, ne zadostuje za ugotovitev, da ta dajatev izpolnjuje merila, ki jih je Sodišče izoblikovalo v sodni praksi, da bi lahko pomenila plačilo za storitev, dejansko opravljeno za gospodarski subjekt, ki bi bila izključena s področja uporabe člena 30 PDEU.

69. Iz navedenega izhaja, da je dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki se pobira od električne energije domače proizvodnje zaradi njenega prehoda nacionalne meje, kadar se uporablja za trgovino med državami članicami, dajatev z enakim učinkom kot carine pri izvozu, ki spada na področje uporabe člena 30 PDEU, pri čemer pa mora elemente dejanskega stanja preveriti nacionalno sodišče. Ta dajatev je prepovedana tudi v zvezi z izvozom v tretje države, saj take dajatve v skladu s členi 3(1)(a) in (e), 28(1), 206 ter 207 PDEU spadajo med izključne pristojnosti Evropske unije.

Uvrstitev med diskriminatorne notranje davke

70. Tako nizozemska kot tudi slovaška vlada sta v pisnih stališčih obravnavali možnost, da bi lahko zadevna dajatev spadala na področje uporabe člena 110 PDEU. Podobno je na obravnavi trdila tudi Komisija. Vendar sem že ugotovila, da ta dajatev spada na področje uporabe člena 30 PDEU, iz ustaljene sodne prakse pa izhaja, da teh dveh določb, ki druga drugo dopolnjujeta pri uresničevanju cilja prepovedi kakršnega koli nacionalnega davčnega ukrepa, namenjenega diskriminaciji izdelkov, ki prihajajo iz drugih držav članic ali so tja namenjeni, tako da se omeji njihov prosti pretok znotraj Evropske unije v običajnih pogojih konkurence, ni mogoče uporabiti skupaj.⁵⁰ To, da bi isti ukrep hkrati spadal v obe kategoriji, ni skladno s splošno sistematiko Pogodb.⁵¹

71. Če bi Sodišče zavzelo nasprotno stališče in ugotovilo, da dajatev iz postopka v glavni stvari ne spada na področje uporabe člena 30 PDEU, bi bilo treba obravnavati člen 110 PDEU. To bom na kratko storila v nadaljevanju.

⁴⁷ Sodba z dne 9. septembra 2004, Carbonati Apuani (C-72/03, EU:C:2004:506, točka 31).

⁴⁸ Sodba z dne 27. septembra 1988, Komisija/Nemčija (18/87, EU:C:1988:453, točka 7).

⁴⁹ Glej v zvezi s tem sodbo z dne 1. julija 1969, Komisija/Italija (24/68, EU:C:1969:29, točka 16).

⁵⁰ Sodba z dne 17. julija 2008, Essent Network Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413, točka 40 in navedena sodna praksa).

⁵¹ Sodba z dne 2. oktobra 2014, Orgacom (C-254/13, EU:C:2014:2251, točka 20 in navedena sodna praksa).

72. Določena dajatev je notranji davek v smislu člena 110 PDEU, ne pa dajatev z enakim učinkom kot carina, če pripada splošnemu sistemu notranjih dajatev, ki se sistematično uporablja za kategorije izdelkov glede na objektivna merila, ki niso odvisna od porekla ali namenskosti izdelkov.⁵² Čeprav se člen 110 PDEU izrecno nanaša le na uvoženo blago, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se ta določba uporablja tudi za izvoženo blago.⁵³

73. Da bi bila davčna pravila, ki se uporabljajo interno v državi članici, s členom 110 PDEU prepovedana, morajo biti *diskriminatorna* ali *zaščitna*.⁵⁴ To določbo je treba razlagati široko, tako da zajame vse davčne postopke, ki spodbikavajo enakost obravnavanja domačih in uvoženih (ali izvoženih) izdelkov. Prepoved, ki jo določa ta člen, je treba torej uporabiti, vselej ko bi lahko dajatev odvrnila od uvoza blaga s poreklom iz drugih držav članic v korist domače proizvodnje.⁵⁵ Menim, da se ta načela po analogiji uporabljajo za dajatve, ki lahko odvrnejo od izvoza domačega blaga v druge države članice v korist domače potrošnje.

74. Sodišče je jasno navedlo, da je za notranji davek, ki se uporablja *brez razlikovanja*, „kljub temu treba šteti, da pomeni kršitev prepovedi diskriminacije, določene v [členu 110 PDEU], če ugodnosti, ki jih dodelitev dohodkov iz obdavčenja prinese obdavčenim nacionalnim izdelkom, ki se predelajo in tržijo na nacionalnem trgu, samo delno izravnavajo breme, ki ga nosijo ti izdelki, zato ta dajatev negativno vpliva na izvožene domače izdelke [...]. V tem primeru je treba dajatev, ki se pobira od izvoženega izdelka in je načeloma zakonita, prepovedati v obsegu, v katerem se z njo delno izravna breme, ki ga nosi izdelek, ki se predela ali trži na nacionalnem trgu, in jo je treba sorazmerno zmanjšati [...]. V skladu z ustaljeno sodno prakso mora nacionalno sodišče ugotoviti obseg morebitne diskriminacije v odnosu do izvoženih izdelkov [...]. Za to mora v referenčnem obdobju preveriti finančno enakovrednost skupnih zneskov, pobranih od izdelkov, ki se v povezavi z zadevno dajatvijo tržijo na domačem trgu, in ugodnosti, dodeljenih izključno tem izdelkom.“⁵⁶

75. Slovaška vlada trdi, da bi bilo treba dajatev, ki se plačuje za omrežne storitve, obravnavati kot notranji davek, vendar naj ta nikakor ne bi bila diskriminatorna, saj naj bi se enako uporabljala za električno energijo, izvoženo iz Slovaške, in električno energijo, porabljeno v tej državi, glede na objektivna merila, ki niso odvisna od tega, ali blago preide mejo.

76. Na podlagi gradiva, ki sem ga preučila v točkah od 57 do 61 zgoraj, menim, da zadevna dajatev verjetno odvrča od izvoza domačega blaga v korist njegove domače potrošnje. Kar zadeva ugodnosti, ki bi lahko nastale za električno energijo, porabljeno na domači ravni, ali za izvoženo električno energijo, Sodišče torej razpolaga le z nekaj splošnimi trditvami v zvezi s tem, da ureditev zagotavlja zanesljivost in delovanje prenosnega omrežja, zagotavljanje storitev in delovanje proizvodnih obratov. Zgolj to ne zadostuje za presojo, ali se s temi prednostmi izravna breme za eno od kategorij električne energije.

77. Nacionalno sodišče mora opraviti zahtevana preverjanja in izpeljati potrebne sklepe, zato morajo stranki iz postopka v glavni stvari in intervenient dejstva v skladu z zahtevami dokazati pred tem sodiščem.⁵⁷ Če se bo na podlagi načel, izpeljanih iz sodne prakse Sodišča, izkazalo, da je zadevna dajatev kakor koli diskriminatorna ali zaščitna, se bo štelo, da je prepovedana s členom 110 PDEU.

⁵² Sodba z dne 8. junija 2006, Koornstra (C-517/04, EU:C:2006:375, točka 16 in navedena sodna praksa).

⁵³ Sodba z dne 22. maja 2003, Freskot (C-355/00, EU:C:2003:298, točka 45 in navedena sodna praksa).

⁵⁴ Sodba z dne 11. marca 1992, Compagnie commerciale de l'Ouest in drugi (od C-78/90 do C-83/90, EU:C:1992:118, točka 24).

⁵⁵ Glej v tem smislu sodbo z dne 8. novembra 2007, Stadtgemeinde Frohnleiten in Gemeindebetriebe Frohnleiten (C-221/06, EU:C:2007:657, točka 40).

⁵⁶ Glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točki 42 in 43 ter navedena sodna praksa).

⁵⁷ Glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2002, Nygård (C-234/99, EU:C:2002:244, točka 47).

78. Če bi torej Sodišče ugotovilo, da dajatev iz postopka v glavni stvari ne spada na področje uporabe člena 30 PDEU, bo ta dajatev uvrščena med notranje davke, prepovedane s členom 110 PDEU, če in v obsegu, v katerem bo ugotovljeno, da pripada splošnemu sistemu notranjih dajatev, ki se sicer sistematično uporablja za vso električno energijo glede na objektivna merila, ki niso odvisna od njenega porekla ali namenskosti, vendar je hkrati po naravi diskriminatoren ali zaščiten. Nacionalno sodišče je pristojno za to, da ugotovi upoštevana dejstva in izpelje potrebne sklepe.

Predlog

79. Ob upoštevanju navedenega predlagam, naj Sodišče na vprašanja, ki jih je predložilo Okresný súd Bratislava II (okrajno sodišče v Bratislavi II, Slovaška), odgovori:

Dajatev, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki se pobira od električne energije domače proizvodnje zaradi njenega prehoda nacionalne meje, je dajatev z enakim učinkom kot carine pri izvozu in spada na področje uporabe člena 30 PDEU, kadar se uporablja v trgovini med državami članicami, pri čemer pa mora elemente dejanskega stanja preveriti nacionalno sodišče. Ta dajatev je prepovedana tudi v zvezi z izvozom v tretje države, saj take dajatve v skladu s členi 3(1)(a) in (e), 28(1), 206 ter 207 PDEU spadajo med izključne pristojnosti Evropske unije.